

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 27. septembra 2007*

V zadevi C-351/04,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo High Court of Justice (Anglija in Wales), Chancery Division (Združeno kraljestvo) z odločbo z dne 22. julija 2004, ki je prispela na Sodišče 16. avgusta 2004, v postopku

Ikea Wholesale Ltd

proti

Commissioners of Customs & Excise,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, P. Kūris, sodnik, R. Silva de Lapuerta, sodnica, J. Makarczyk in G. Arestis (poročevalec), sodnika,

* Jezik postopka: angleščina.

generalni pravobranilec: P. Léger,
sodna tajnica: K. Sztranc Sławiczek, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 27. oktobra 2005,

ob upoštevanju stališč, so jih predložili:

- za IKEA Wholesale Ltd B. Servais in Y. Melin, odvetnika,

- za vlado Združenega kraljestva M. Beyhell, zastopnik, skupaj z R. Thompsonom, QC,

- za Svet Evropske unije J.-P. Hix, zastopnik, skupaj z G. Berrischem, odvetnikom,

- za Komisijo Evropskih skupnosti E. Righini in K. Talaber-Ricz ter C. Brown, zastopnice,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 6. aprila 2006

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša, po eni strani, na veljavnost Uredbe Sveta (ES) št. 2398/97 z dne 28. novembra 1997 o uvedbi dokončnih protidampinških dajatev na uvoz bombažnega posteljnega perila s poreklom iz Egipta, Indije in Pakistana (UL L 332, str. 1) in, po drugi strani, na združljivost s pravom Skupnosti Uredbe Sveta (ES) št. 1644/2001 z dne 7. avgusta 2001 o spremembi Uredbe (ES) št. 2398/97 o uvedbi dokončnih protidampinških dajatev na uvoz bombažnega posteljnega perila s poreklom iz Egipta, Indije in Pakistana in odloga njene uporabe za uvoz s poreklom iz Indije (UL L 219, str. 1), Uredbe Sveta (ES) št. 160/2002 z dne 28. januarja 2002 o spremembi Uredbe (ES) št. 2398/97 in ustavitvi postopka za uvoz s poreklom iz Pakistana (UL L 26, str. 1) in Uredbe Sveta (ES) št. 696/2002 z dne 22. aprila 2002 o potrditvi dokončne protidampinške dajatve, uvedene na uvoz bombažnega posteljnega perila s poreklom iz Indije z Uredbo št. 2398/97, kot je bila spremenjena in odložena z Uredbo št. 1644/2001 (UL L 109, str. 3) (v nadaljevanju skupaj: naknadne uredbe).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora, ki se je začel zato, ker so Commissioners of Customs & Excise (v nadaljevanju: Commissioners) zavrnilo povračilo protidampinških dajatev, ki jih je plačala Ikea Wholesale Ltd (v nadaljevanju: Ikea) na uvoz bombažnega posteljnega perila s poreklom iz Pakistana in Indije.

Pravni okvir

- 3 Določbe, ki urejajo protidampinške ukrepe v Evropski skupnosti, so navedene v Uredbi Sveta (ES) št. 384/96 z dne 22. decembra 1995 o zaščiti proti d[ampinškemu

uvozu iz držav, ki niso članice Evropske skupnosti (UL L 56, str. 1, v nadaljevanju: osnovna uredba).

4 Člen 1(1) osnovne uredbe določa, da se protid[a]mpinška dajatev lahko uporabi za vsak dampinški izdelek, katerega sprostitvev v prosti promet v Skupnosti povzroča škodo.

5 Člen 2(6) in (11) osnovne uredbe določa:

„6. Zneski za prodajne, splošne in upravne stroške in za dobičke temeljijo na dejanskih podatkih, ki se nanašajo na proizvodnjo in prodajo pri običajnem poteku trgovanja podobnega izdelka s strani obravnavanega izvoznika ali proizvajalca. Če teh zneskov ni mogoče določiti na tej osnovi, se lahko zneski določijo na osnovi:

- a) tehtanega povprečja dejanskih zneskov, ugotovljenih za druge izvoznike ali proizvajalce, ki so predmet preiskave glede proizvodnje in prodaje podobnega izdelka na notranjem trgu države porekla;

[...]

11. Ob upoštevanju zadevnih določb, ki urejajo pošteno primerjavo, se obstoj stopenj dumpinga [dampinga] v teku obdobja preiskave običajno ugotavlja na osnovi

primerjave tehtanega povprečja normalne vrednosti s tehtanim povprečjem cen vseh izvoznih transakcij pri izvozu v Skupnost ali pa s primerjavo posameznih normalnih vrednosti in posameznih izvoznih cen pri izvozu v Skupnost od transakcije do transakcije [(v nadaljevanju: simetrična metoda)]. Vendar pa se normalna vrednost, ugotovljena na osnovi tehtanega povprečja, lahko primerja s cenami vseh posameznih izvoznih transakcij v Skupnost, če obstaja vzorec izvoznih cen, ki se znatno razlikuje od kupca do kupca, po regijah ali časovnih obdobjih, in če metode, navedene v prvem stavku tega odstavka, ne bi pokazale celotnega obsega dampinga, ki se izvaja [(v nadaljevanju: asimetrična metoda)]. Ta odstavek ne izključuje uporabe vzorčenja v skladu s členom 17.“

6 Člen 3(5) te uredbe določa:

„Preiskava učinka dumpinškega [dampinškega] uvoza na zadevno industrijo Skupnosti vsebuje oceno vseh gospodarskih dejavnikov in pokazateljev, ki vplivajo na stanje industrije, vključno z dejstvom, da je kaka industrija morda še vedno v procesu okrevanja zaradi učinkov dampinga ali subvencioniranja v preteklosti, nadalje velikost dejanske stopnje dampinga, dejanski in potencialni padec prodaje, dobičke, obseg proizvodnje, tržni delež, produktivnost, donosnost investicij, stopnjo izkoriščenosti zmogljivosti, dejavnike, ki vplivajo na cene v Skupnosti, dejanske in potencialne negativne učinke na denarni tok, zalogo, zaposlovanje, plače, rast, sposobnost zbiranja kapitala ali investicij. Ne eden ali več teh dejavnikov skupaj ni, oz. niso odločujoči.“

7 Osnovna zakonodaja Skupnosti na področju carin je Uredba Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L 302, str. 1). V tem postopku se uporabljajo določbe členov 236 in 239 te uredbe.

- 8 V šesti uvodni izjavi Uredbe Sveta (ES) št. 1515/2001 z dne 23. julija 2001 o ukrepih, ki jih Skupnost lahko uvede na podlagi poročila, ki ga sprejme Organ STO za reševanje sporov v zvezi s protidampinškimi in protisubvencijskimi zadevami (UL L 201, str. 10) je določeno:

„Sklicevanje na Dogovor o pravilih in postopkih reševanja sporov ni časovno omejeno. Priporočila v poročilih, ki jih je sprejel [Organ STO za reševanje sporov (v nadaljevanju: DSB)], veljajo samo za naprej. Zato je primerno opredeliti, da vsak ukrep, uveden v skladu s to uredbo, velja od datuma začetka njegove veljavnosti, razen kadar je določeno drugače, in zato ni podlaga za povračilo dajatev, ki so bile pobrane pred tem datumom.“

- 9 Člen 1(1) te uredbe določa:

„Kadar DSB sprejme poročilo o ukrepu Skupnosti, ki je bil uveden v skladu z [osnovno] [u]redbo, Uredbo [Sveta] (ES) št. 2026/97 [z dne 6. oktobra 1997 o zaščiti proti subvencioniranemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske skupnosti (UL L 288, str. 1)] ali s to uredbo („sporni ukrep“), lahko Svet na podlagi navadne večine v zvezi s predlogom, ki ga je predložila Komisija po posvetovanju s Svetovalnim odborom, ustanovljenim v skladu s členom 15 [osnovne] [u]redbe ali členom 25 Uredbe (ES) št. 2026/97 („Svetovalni odbor“), uvede enega ali več izmed naslednjih ukrepov, kar meni, da je primernejše:

- a) razveljavi ali spremeni sporni ukrep; ali

- b) sprejme druge posebne ukrepe, za katere meni, da so v danih okoliščinah primerni.“

10 Člen 2(1) Uredbe št. 1515/2001 določa:

„Svet lahko uvede tudi katerikoli ukrep, naveden v členu 1(1), da bi se upoštevale pravne razlage iz poročila, ki ga je sprejel DSB v zvezi z nespornim ukrepom, če meni, da je to primerno.“

11 Člen 3 omenjene uredbe določa:

„Vsak ukrep, sprejet v skladu s to uredbo, velja od datuma začetka njegove veljavnosti in ni podlaga za povračilo dajatev, ki so bile pobrane pred tem datumom, razen kadar je določeno drugače.“

12 Z Uredbo Komisije (ES) št. 1069/97 z dne 12. junija 1997 je bila uvedena začasna protidampinška dajatev na uvoz bombažnega posteljnega perila s poreklom iz Egipta, Indije in Pakistana (UL L 156, str. 11, v nadaljevanju: začasna uredba). Z Uredbo št. 2398/97 je Svet uvedel dokončno protidampinško dajatev na te uvoze.

13 Na podlagi priporočil DSB glede omenjenih uvozov in določb Uredbe št. 1515/2001 je Svet 7. avgusta 2001 sprejel Uredbo (ES) št. 1644/2001. 28. januarja in 22. aprila 2002 je sprejel prvo Uredbo št. 160/2002 in nato Uredbo št. 696/2002. Nobena od njiju ne predvideva vračila zneskov, ki so bili že plačani v skladu z Uredbo št. 2398/97.

14 Sporazum o izvajanju člena VI splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994 (UL L 336, str. 103, v nadaljevanju: protidampinški sporazum) je v prilogi 1A k Sporazumu o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (v nadaljevanju: STO), ki je bil odobren s Sklepom Sveta 94/800/ES z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi sporazumov, doseženih v Urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994), v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti (UL L 336, str. 1). Priloga 2 k Sporazumu o ustanovitvi STO vsebuje dogovor o pravilih in postopkih za reševanje sporov (v nadaljevanju: DSU). V skladu s tem dogovorom je bil ustanovljen organ STO za reševanje sporov.

15 Člen 3(2) DSU določa:

„[...] Članice priznavajo, da je [sistem za reševanje sporov v STO] namenjen ohranjanju pravic in obveznosti članic po zajetih sporazumih ter pojasnjevanju obstoječih določb teh sporazumov v skladu z običajnimi pravili razlage mednarodnega javnega prava. Priporočila in sklepi DSB ne morejo povečati ali zmanjšati pravic in obveznosti, določenih v zajetih sporazumih.“

Postopek pred DSB

16 V poročilu z dne 30. oktobra 2000 je ugotovitveni svet organa za reševanje sporov (v nadaljevanju: ugotovitveni svet) ugotovil, da so Evropske skupnosti ravnale v nasprotju z obveznostmi, ki jih imajo na podlagi členov 2.4.2, 3.4 in 15 protidampinškega sporazuma, glede metode, ki se je uporabila v preiskavi, ki je vodila do sprejetja Uredbe št. 2398/97.

- 17 Skupnost se je pritožila na nekatere sklepe ugotovitvenega sveta. Pritožbeni organ v okviru STO (v nadaljevanju: pritožbeni organ) je v poročilu z dne 1. marca 2001 potrdil, da metoda „nastavitve na ničlo“, ki jo uporablja Skupnost(i), ni združljiva s členom 2.4.2 protidampinškega sporazuma in da Skupnost tudi ni ravnala v skladu s členom 2.2.2(ii) protidampinškega sporazuma pri izračunu zneskov za administrativne, prodajne in splošne stroške ter dobičke v okviru protidampinške preiskave. Glede na te ugotovitve je omenjeni organ priporočil, da DSB od Skupnosti zahteva, naj ta sprejme ukrepe za zagotovitev skladnosti Uredbe št. 2398/97 z obveznostmi, ki jih ima na podlagi protidampinškega sporazuma.
- 18 DSB je 12. marca 2001 sprejel poročilo pritožbenega organa in poročilo ugotovitvenega sveta, kot je bilo spremenjeno s poročilom prvega organa.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 19 Ikea je v Združenem kraljestvu proizvajalec in distributer stanovanjske opreme.
- 20 Z dopisom z dne 10. junija 2002 je ta družba od Commissioners zahtevala povračilo protidampinških dajatev, plačanih na uvoz bombažnega posteljnega perila s poreklom iz Indije in Pakistana na podlagi Uredbe št. 2398/97. Ikea je zahtevala povračilo 230.301,74 GBP za dajatve, pobrane na uvoz bombažnega posteljnega perila iz Pakistana, v obdobju med marcem 2000 in 29. januarjem 2002, in 69.902,29 GBP za del dajatev, pobranih na uvoz podobnega blaga iz Indije v obdobju med marcem 2000 in 8. avgustom 2001. Ta zahtevek je bil vložen na podlagi členov 236 in 239 Uredbe št. 2913/92.

- 21 Ikea se je sklicevala na nezakonnost izračuna zneska protidampinških dajatev, ki je bil opravljen na podlagi Uredbe št. 2398/97, kot tudi na nezakonnost te uredbe. Oprla se je predvsem na poročila, trditve in ugotovitve, ki jih je DSB potrdil 1. marca 2001. Z dopisom z dne 26. junija 2002 so Commissioners zavrnili zahtevek za povračilo, ki ga je vložila Ikea.
- 22 Po zahtevku, ki ga je vložila Ikea, in po formalnem postopku upravnega pregleda odločbe o zavrnitvi, ki so jo sprejeli Commissioners, je preiskovalec z dopisom 27. novembra 2002 to odločbo potrdil.
- 23 Ikea je nato vložila tožbo zoper odločbo Commissioners, ki je bila sprejeta v okviru upravnega pregleda pri VAT and Duties Tribunal of London. VAT and Duties Tribunal je s sodbo z dne 8. septembra 2003 zavrnilo tožbo družbe Ikea in presodilo, da Ikea ni oporekala zakonitosti Uredbe št. 2398/97 na podlagi člena 230, četrti odstavek, ES v predpisanem roku, četudi bi to bila lahko storila. Zato je VAT and Duties Tribunal presodilo, da se Ikea ne more izogniti predvidenemu roku, s tem da oporeka uredbam št. 2398/97, 1644/2001 in 160/2002 v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe.
- 24 Ikea se je 31. oktobra 2003 na to odločitev pritožila pri High Court of Justice (Anglija in Wales), Chancery Division na podlagi členov 14 in 15 Finance Act 1994. V podporo svoji pritožbi navaja, prvič, da je VAT and Duties Tribunal storilo napako, s tem ko je ugotovilo, da jo uredbe št. 2398/97, 1644/2001 in 160/2002 zadevajo neposredno in posamično, in, drugič, da so v celoti ali deloma nezakonite. Družbi Ikea je bilo 17. februarja 2004 dovoljeno spremeniti pritožbene razloge, s čimer je razširila oporekanje na Uredbo št. 696/2002.

25 High Court of Justice (Anglija in Wales), Chancery Division je – potem ko je razsodilo, da Ikea na podlagi člena 230, četrti odstavek, ES, ne more vložiti tožbe proti Uredbi št. 2398/97, in razveljavilo odločitev VAT and Duties Tribunal – prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je ob upoštevanju sklepov ugotovitvenega sveta [DSB] v poročilu z dne 30. oktobra 2000, odstavek 7.2(g) in (h), WT/DS1412/R, in Pritožbenega organa [...] v odločitvi z dne 1. marca 2002, odstavka 86 in 87, WT/DS1141/AB/R, Uredba [...] št. 2398/97 [...] v celoti ali delno nezdružljiva s pravom Skupnosti, ker:

- je pri določanju zneskov za prodajne, splošne in upravne stroške ter dobičke uporabila napačno metodologijo, ki je v nasprotju s členom 2(6)(a) [osnovne] [u]redbe, kot je bila spremenjena, in členom 2.2.2(ii) protidampinškega sporazuma,
- je s prakso ‚nastavitve na ničlo‘ uporabila napačno metodo pri določanju obstoja dampinških stopenj pri primerjavi normalne vrednosti z izvozno ceno v nasprotju s členom 2(11) [osnovne] [u]redbe in členom 2.4.2. protidampinškega sporazuma, in/ali
- ni ocenila vseh upoštevni dejavnikov škode, ki vplivajo na stanje industrije Skupnosti, in je zmotno določila škodo, ko se je v nasprotju s členom 3(5) [osnovne] [u]redbe in členom 3.4 protidampinškega sporazuma oprla na dejavnike v zvezi z družbami, ki niso del industrije Skupnosti?

2. Ali so vse oziroma ali je katera od uredb:

— Uredba Sveta (ES) št. 1644/2001 [...],

— Uredba Sveta št. 160/2002 [...], in/ali

— Uredba Sveta (ES) št. 696/2002 [...]

nezdružljiva s pravom Skupnosti (vključno s členi 1, 7(1) in 9(4) [osnovne] [u]redbe, v povezavi s členi 1, 7.1 in 9 protidampinškega sporazuma), ker so bile sprejete na podlagi ponovne presoje informacij, zbranih v začetnem obdobju preiskave, ki je pokazala, da v tem obdobju ni bilo dampinga ali nižjih stopenj dampinga; vendar pa zgoraj navedene uredbe ne predvidevajo vračila zneskov, ki so bili že plačani v skladu z Uredbo št. 2398/97?

3. Ali so uredbe št. 1664/2001, 160/2002 in 696/2002 tudi nezdružljive s členoma 7(2) in 9(4) [osnovne] [u]redbe in načelom sorazmernosti, ker za obdobje pred svojo uveljavitvijo dopuščajo stopnjo protidampinške dajatve, ki ni strogo sorazmerna z vrednostjo dampinga ali škode, ki ju ima namen preprečiti?

4. Ali se odgovori na zgornja vprašanja razlikujejo glede izvoza s poreklom iz Indije v primerjavi s Pakistanom, ob upoštevanju:

— postopkov pred [DSB] in/ali

— ugotovitev Komisije v uredbah št. 1664/2001, 160/2002 in 696/2002?

5. Ob upoštevanju odgovorov na zastavljena vprašanja:

— ali mora nacionalni carinski organ vrniti vse ali del protidampinških dajatev, ki jih je pobral v skladu z Uredbo št. 2398/97, in

— če mora, komu in pod kakšnimi pogoji jih mora vrniti?“

Vprašanja za predhodno odločanje

²⁶ S prvim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu predlaga, naj Sodišče presodi o veljavnosti Uredbe št. 2398/97 glede na protidampinški sporazum, kot ga je DSB naknadno razlagal s priporočili in sklepi, kot tudi glede na osnovno uredbo.

Veljavnost Uredbe št. 2398/97 glede na protidampinški sporazum, kot ga je DSB naknadno razlagal s priporočili in sklepi

- 27 Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska navaja, da so priporočila in sklepi DSB očitno edina podlaga za tožbo, ker veljavnost Uredbe št. 2398/97 ni bila predmet nikakršne samostojne tožbe pred omenjenimi ugotovitvami. Navesti je treba, da bi bilo dejstvo, da se mora Sodišče retroaktivno izreči glede zakonitosti skupnostne zakonodaje v okviru priporočil DSB, ki veljajo za naprej, ali sklepov, ki se sklicujejo na ta priporočila, v nasprotju z osnovnimi načeli Uredbe št. 1515/2001.
- 28 Svet in Komisija menita, da omenjena priporočila in sklepi glede uvoza bombažnega posteljnega perila ne zavezujejo Sodišča in da Uredba št. 2398/97 ni v nasprotju s pravom Skupnosti zgolj zato, ker je DSB ugotovil, da so bile s sprejetjem omenjene uredbe kršene obveznosti, ki jih ima Skupnost v skladu s protidampinškim sporazumom.
- 29 Najprej je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso sporazumi STO, upoštevajoč njihovo naravo in sistematiko, v načelu niso med pravili, ki jih Sodišče upošteva pri nadzoru zakonitosti aktov institucij Skupnosti (sodbi z dne 30. septembra 2003 v zadevi Biret International proti Svetu, C-93/02 P, Recueil, str. I-10497, točka 52, in z dne 1. marca 2005 v zadevi Van Parys, C-377/02, ZOdl., str. I-1465, točka 39 in navedena sodna praksa).
- 30 Le ko Skupnost namerava izpolniti posebno obveznost, ki jo je sprejela v okviru STO, ali ko akt Skupnosti izrecno napotuje na natančne določbe sporazumov STO, mora Sodišče nadzorovati zakonitost akta Skupnosti glede na pravila STO (zgoraj

navedene sodbe Portugalska proti Svetu, točka 49; Biret International proti Svetu, točka 53, in Van Parys, točka 40 in navedena sodna praksa).

- 31 V skladu s členom 1 Uredbe št. 1515/2001 lahko Svet po sprejetem poročilu DSB, odvisno od primera, razveljavi ali spremeni sporni ukrep ali sprejme druge posebne ukrepe, za katere meni, da so v danih okoliščinah primerni.
- 32 V skladu s členom 4 se Uredba št. 1515/2001 uporablja za poročila, ki jih je DSB sprejel po 1. januarju 2001. V tej zadevi je DSB 12. marca 2001 sprejel poročilo organa za pritožbe in poročilo ugotovitvenega sveta, kot je bilo spremenjeno s poročilom prvega organa.
- 33 Vendar v skladu s členom 3 Uredbe št. 1515/2001 vsak ukrep, sprejet v okviru te uredbe, velja od datuma začetka njegove veljavnosti in ni podlaga za povračilo dajatev, ki so bile pobrane pred tem datumom, razen kadar je določeno drugače. Šesta uvodna izjava omenjene uredbe v zvezi s tem določa, da priporočila v poročilih, ki jih je sprejel DSB, učinkujejo samo za naprej. Nadalje, „vsak ukrep, uveden v skladu [z Uredbo št. 1515/2001], velja od datuma začetka njegove veljavnosti, razen kadar je določeno drugače, in zato ni podlaga za povračilo dajatev, ki so bile pobrane pred tem datumom“.
- 34 V tej zadevi je glede na določbe Uredbe št. 1515/2001 in glede na priporočila DSB Svet najprej 7. avgusta 2001 sprejel Uredbo št. 1644/2001. Kasneje, 28. januarja 2002, je sprejel Uredbo št. 160/2002 in, končno, 22. aprila 2002 Uredbo št. 696/2002 o potrditvi dokončne protidampinške dajatve, uvedene z Uredbo št. 2398/97, kot je bila spremenjena in odložena z Uredbo št. 1644/2001.

35 Iz povedanega izhaja, da v okoliščinah, kakršne so bile v zadevi v glavni stvari, zakonitost Uredbe št. 2398/97 ne more biti preverjena glede na protidampinški sporazum, kot ga je DSB naknadno razlagal s priporočili, saj iz naknadnih uredb jasno izhaja, da Skupnost, s tem ko je izključila povračilo dajatev, plačanih na podlagi Uredbe št. 2398/97, ni nikakor nameravala izvršiti posebne obveznosti, ki jo je sprejela v okviru STO.

Veljavnost Uredbe št. 2398/97 glede na osnovno uredbo

36 Predložitveno sodišče se med drugim sprašuje o veljavnosti Uredbe št. 2398/97 glede na osnovno uredbo. V bistvu sprašuje, ali je Komisija storila očitno napako pri presoji ob določitvi „računsko določene“ normalne vrednosti zadevnega izdelka, stopnje dampa in obstoja škode, povzročene industriji Skupnosti.

37 Tožeča stranka iz postopka v glavni stvari se opira na člen 2(6) osnovne uredbe glede določitve normalne vrednosti izdelka, na člen 2(11) osnovne uredbe glede določitve stopnje dampa in na člen 3(5) te uredbe glede določitve škode, povzročene industriji Skupnosti.

38 V zvezi s tem Ikea meni, da je po tem, ko so razlage DSB omenjenih členov protidampinškega sporazuma v njegovih sklepih potrdile dejstvo, da so bile metode, ki so jih uporabile zadevne institucije Skupnosti za določitev stopnje dampa in škode, napačne, treba ugotoviti, da so te metode prav tako v nasprotju z osnovno uredbo.

- 39 Komisija in Svet nasprotno menita, da Uredba št. 2398/97 ostaja veljavna glede na pravo Skupnosti. Komisija, ki jo podpira Svet, meni, da so določbe Uredbe št. 2398/97, ki se jim oporeka glede na osnovno uredbo, dolgoletna praksa, ki je do zdaj sodišča Skupnosti še niso razglasila za neveljavno.
- 40 V zvezi s tem je treba opozoriti, kot je to storil generalni pravobranilec v točki 102 sklepnih predlogov, da imajo institucije Skupnosti na področju skupne trgovinske politike in predvsem ukrepov trgovinske zaščite široko diskrecijsko pravico zaradi zapletenosti gospodarskih, političnih in pravnih razmer, ki jih morajo preučevati (glej v tem smislu sodbi z dne 4. oktobra 1983 v zadevi Fediol proti Komisiji, 191/82, Recueil, str. 2913, točka 26, in z dne 7. maja 1987 v zadevi Nachi Fujikoshi proti Svetu, 255/84, Recueil, str. 1861, točka 21).
- 41 Med drugim ustaljena sodna praksa določa, da izbira med različnimi metodami izračuna stopnje dampinga, kot so te, navedene v členu 2(11) osnovne uredbe, in ocenitev normalne vrednosti izdelka ali tudi določanje škode, zahtevajo presojo zapletenih gospodarskih razmer in da mora biti sodni nadzor take presoje na podlagi ustaljene sodne prakse omejen na preverjanje spoštovanja postopkovnih pravil, pravilnosti ugotovljenega dejanskega stanja, ki se upošteva pri izpodbijani izbiri, na odsotnost očitne napake pri presoji tega dejanskega stanja ali odsotnost zlorabe pooblastil (glej v tem smislu sodbe z dne 7. maja 1987 v zadevi Toyo proti Svetu, 240/84, Recueil, str. 1809, točka 19; z dne 14. marca 1990 v zadevi Gestetner Holdings proti Svetu in Komisiji, Recueil, str. I-781, točka 63, in z dne 19. novembra 1998 v zadevi Združeno kraljestvo proti Svetu, Recueil, str. I-7235, točka 54).
- 42 Tako je treba preučiti, ali so institucije Skupnosti storile očitno napako pri presoji glede na pravo Skupnosti pri določitvi „računsko določene“ normalne vrednosti zadevnega izdelka, stopnje dampinga in obstoja škode, povzročene industriji Skupnosti.

Izračun „računsko določene“ normalne vrednosti zadevnega izdelka

- 43 Normalna vrednost se v skladu s členom 2(3) osnovne uredbe izračuna za vse vrste izdelkov, ki so jih v Skupnost izvozile vse družbe. Ta se določi na podlagi proizvodnih stroškov, ki jih imajo vse družbe s temi vrstami izdelkov, h katerim se doda, po eni strani, razumen znesek za prodajne, splošne in upravne stroške in, po drugi, za dobiček.
- 44 Kar zadeva uvoz iz Indije – ker je samo ena družba imela celotno reprezentativno prodajo na notranjem trgu in ker je skupna prodaja donosnih modelov na notranjem trgu dosegala manj kot 80, a več kot 10 odstotkov celotne reprezentativne prodaje na notranjem trgu, se je ta prodaja štela za tako, da je bila izvedena pri običajnem poteku trgovanja. V teh okoliščinah se znesek za prodajne, splošne in upravne stroške na eni strani in na drugi strani za dobiček, ki je uporabljen za določitev normalne vrednosti za vse družbe, ki so bile predmet preiskave, ujema s tistim zneskom za nastale stroške in za ustvarjeni dobiček te družbe v skladu s členom 2(6) osnovne uredbe. Enako je bilo ugotovljeno glede uvoza iz Pakistana.
- 45 Kar zadeva uporabo stopnje dobička ene same družbe, je v osemnajsti uvodni izjavi Uredbe št. 2398/97 določeno, da je bila preiskava omejena na vzorec proizvajalcev/izvoznikov v skladu s členom 17 osnovne uredbe in da je velika večina indijskih družb, ki so sodelovale, izvoznih družb, ki ne prodajajo podobnih izdelkov na notranjem trgu. Komisija je v vzorec vključila pet indijskih proizvajalcev/izvoznikov, od katerih sta ob izbiri dva izjavila, da sta podobne izdelke prodajala na omenjenem trgu.

- 46 Kot je določeno v triindvajseti uvodni izjavi začasne uredbe, je preiskava kljub temu odkrila, da je v obdobju preiskave zgolj en proizvajalec/izvoznik opravljaj reprezentativno prodajo podobnega izdelka na svojem notranjem trgu. Nadalje, sklicevanje v členu 2(6)(a) osnovne uredbe na tehtano povprečje dejanskih zneskov, ugotovljenih za druge izvoznike ali proizvajalce, ne izključuje, da je lahko ta znesek določen na podlagi tehtanega povprečja transakcij in/ali vrst izdelkov enega samega izvoznika ali proizvajalca.
- 47 Prav tako je treba v zvezi s tem opozoriti, da, kot je generalni pravobranilec navedel v točkah od 132 do 142 sklepnih predlogov, Svet ni storil očitne napake pri presoji, s tem ko je ugotovil, da se ob določitvi zneskov, ki ustrezajo prodajnim, splošnim in upravnim stroškom ter dobičku, člen 2(6)(a) osnovne uredbe lahko uporablja, kadar razpoložljive informacije zadevajo le enega proizvajalca in kadar je dovoljena izključitev informacij o prodaji, ki ni bila izvedena pri običajnem poteku trgovanja.
- 48 Po eni strani uporaba množine v členu 2(6)(a) osnovne uredbe v izrazu „druge izvoznike ali proizvajalce“ ne dovoljuje izključitve upoštevanja podatkov o samo enem podjetju, ki je edino od podjetij, ki so predmet preiskave, ki na notranjem trgu države porekla opravljaj reprezentativno prodajo podobnega izdelka v obdobju preiskave. Po drugi strani je izključitev prodaje drugih izvoznikov ali proizvajalcev, ki se ne opravi pri običajnem poteku trgovanja, iz določitve stopnje dobička primerna metoda za računsko določanje normalne vrednosti v skladu z načelom iz členov 1(2) in 2(1) osnovne uredbe, v skladu s katerim normalna vrednost običajno temelji na prodaji pri običajnem poteku trgovanja.

- 49 Iz tega sledi, da Svet ni storil očitne napake pri presoji ob določitvi „računsko določene“ normalne vrednosti zadevnega izdelka.

Določitev stopnje dampinga

- 50 Kar zadeva stopnjo dampinga, želi predložitveno sodišče izvedeti, ali je metoda „nastavitev na ničlo“ uporabljena za določitev skupne stopnje dampinga, kot je bila uporabljena v okviru protidampinške preiskave v postopku v glavni stvari, združljiva s členom 2(11) osnovne uredbe.
- 51 Najprej je treba opozoriti, da napake, ki naj bi bile domnevno storjene pri izračunu prodajnih, splošnih in upravnih stroškov ter dobičkov, kot tudi uporaba metode „nastavitev na ničlo“ zadevajo določitev stopnje dampinga. Kljub temu nezakonitost prilagoditve opravljene v okviru določitve obstoja dampinga vpliva na zakonitost uvedbe protidampinške dajatve le toliko, kolikor uvedena protidampinška dajatev presega tisto, ki se uporablja brez te prilagoditve.
- 52 V skladu s členom 2(12) osnovne uredbe je stopnja dampinga znesek, za katerega normalna vrednost presega izvozno ceno. To stopnjo torej v skladu z odstavkom 10 tega člena določijo organi, zadolženi za preiskavo, tako da pošteno primerjajo normalno vrednost podobnega izdelka z izvozno ceno, ki se zaračunava v Skupnosti.

- 53 V postopku v glavni stvari ni sporno, da je bila stopnja dampinga izračunana s primerjavo „računsko določenega“ tehtanega povprečja normalne vrednosti glede na vrsto izdelkov s tehtanim povprečnim izvozom. Tako so zadevne institucije najprej pregledale več modelov izdelka, ki je bil predmet preiskave. Za vsak model so izračunale tehtano povprečno normalno vrednost in tudi tehtano povprečno izvozno ceno ter ju nato za vsak model primerjali. Pri nekaterih modelih je bila normalna vrednost višja od izvozne cene, zato je bil damping ugotovljen. Nasprotno je bila za druge modele, pri katerih je bila normalna cena nižja od izvozne, pridržana negativna stopnja dampinga.
- 54 Omenjene institucije so nato seštele znesek dampinga za vse modele, za katere je bila ugotovljena stopnja dampinga, da bi izračunale skupni znesek dampinga za izdelek, ki je bil predmet preiskave. Po drugi strani so institucije nastavile na nič vse negativne stopnje dampinga. Skupni znesek dampinga se je nato izrazil v odstotnem deležu skupne vrednosti vseh izvoznih transakcij za vse modele, naj so bili predmet dampinga ali ne.
- 55 V zvezi s tem je treba poudariti, da v besedilu člena 2 osnovne uredbe nikjer ni omenjena metoda „nastavitev na ničlo“. Nasprotno, ta uredba izrecno nalaga obveznost institucijam Skupnosti, da izvedejo pošteno primerjavo med izvozno ceno in normalno vrednostjo v skladu z določbami člena 2(10) in (11).
- 56 Dejansko člen 2(11) osnovne uredbe določa, da se tehtano povprečje normalne vrednosti primerja s „tehtanim povprečjem cen vseh izvoznih transakcij pri izvozu v Skupnost“. Vendar je v tej zadevi med to primerjavo uporaba metode „nastavitev na ničlo“ negativnih stopenj dampinga dejansko povzročila spremembo cen izvoznih transakcij. Zato Svet z uporabo te metode ni izračunal skupne stopnje dampinga, ki

bi v popolnosti izražala vse primerljive izvozne cene, in je s takim izračunom omenjene stopnje storil očitno napako pri presoji glede na pravo Skupnosti.

- 57 Iz tega sledi, da so institucije Skupnosti delovale na način, ki ni združljiv s členom 2(11) osnovne uredbe, ker so v okviru izračuna stopnje dampainga za izdelek, ki je predmet preiskave, uporabile metodo „nastavitev na ničlo“ negativnih stopenj dampainga za vsako vrsto zadevnih izdelkov.

Določanje škode

- 58 Predložitveno sodišče od Sodišča zahteva, naj presodi o veljavnosti Uredbe št. 2398/97, kolikor pri določitvi škode ni ocenila vseh upoštevnihi dejavnikov škode, ki vplivajo na stanje industrije Skupnosti, in se je v nasprotju s členom 3(5) osnovne uredbe pri določitvi te škode napačno oprla na lastne dejavnike v zvezi z družbami, ki niso del industrije Skupnosti.
- 59 Opozoriti je treba, da se v skladu s členom 1(1) osnovne uredbe protidampinška dajatev lahko uporabi za vsak dampinški izdelek, katerega sprostitev v prosti promet v Skupnosti povzroča škodo, izraz „škoda“ pa v skladu s členom 3(1) te uredbe pomeni znatno škodo, povzročeno industriji Skupnosti, grožnjo znatne škode industriji Skupnosti ali znatno zaviranje gradnje industrije Skupnosti.

- 60 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da v skladu s štiriintrideseto uvodno izjavo Uredbe št. 2398/97 35 družb, ki so se pritožile na Komisijo, dosega večinski delež celotne proizvodnje Skupnosti v smislu člena 5(4) osnovne uredbe in tako tudi industrije Skupnosti, kot je opredeljena v členu 4(1) te zadnje uredbe. Iz enainštiridesete uvodne izjave Uredbe št. 2398/97 kljub temu izhaja, da so bili pri oceni škode, povzročene industriji Skupnosti, uporabljeni podatki o celotni Skupnosti in niso bili analizirani samo na ravni industrije Skupnosti, kot je opredeljena v omenjenem členu 4(1).
- 61 Kar zadeva vprašanje, ali so organi Skupnosti storili očitno napako pri presoji, s tem ko niso preverili vseh ustreznih gospodarskih dejavnikov, ki vplivajo na stanje industrije Skupnosti in so naštetih v členu 3(5) osnovne uredbe, je treba poudariti, da ta določba tem organom podeljuje diskrecijsko pravico pri preverjanju in presoji različnih pokazateljev.
- 62 Tako kot je generalni pravobranilec navedel v točkah 193 in 194 sklepnih predlogov na eni strani, ta določba zahteva samo, da se preverijo vsi „ustrezni gospodarski dejavniki in pokazatelji, ki vplivajo na stanje [industrije Skupnosti]“, na drugi strani pa iz nje izhaja, da seznam gospodarskih dejavnikov in pokazateljev „ni izčrpen“.
- 63 Torej je treba ugotoviti, da zadevne institucije, s tem ko so zaradi preverjanja vpliva dampinškega uvoza na ta položaj preverile samo ustrezne dejavnike, ki vplivajo nanj, niso presegle diskrecijske pravice, ki se jim priznava pri preverjanju zapletenih gospodarskih razmer. Nadalje, v novi presoji, ki je bila opravljena v okviru Uredbe št. 1644/01, napake, ki naj bi se domnevno zagrešile pri ugotavljanju škode, niso vplivale na ugotovitev obstoja škode, povzročene industriji Skupnosti.

- 64 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da institucije Skupnosti niso storile očitne napake pri presoji, ko so preverjale obstoj in pomembnost omenjene škode.
- 65 Glede na navedene ugotovitve je na prvo vprašanje treba odgovoriti, da člen 1 Uredbe št. 2398/97 ni veljaven, ker je Svet za določitev stopnje dampinga za izdelek, ki je predmet preiskave, uporabil metodo „nastavitev na ničlo“ negativnih stopenj dampinga za vsako vrsto zadevnih izdelkov.
- 66 Zato je treba, ne da bi bilo treba odgovoriti na druga vprašanja glede veljavnosti naknadnih uredb, preučiti peto vprašanje o posledicah, ki jih ima ugotovitev o neveljavnosti člena 1 Uredbe št. 2398/97 v zvezi s pravico do povračila protidampinskih dajatev, ki jih je ob uporabi omenjene uredbe plačal zadevni uvoznik iz postopka v glavni stvari.
- 67 Nacionalni organi morajo določiti posledice, ki jih ima glede na njihov pravni red neveljavnost, ugotovljena v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe v zvezi s presojo veljavnosti (sodba z dne 30. oktobra 1975 v zadevi Rey Soda, 23/75, Recueil, str. 1279, točka 51), posledica tega pa bi lahko bila, da naj bi protidampinske dajatve, ki so bile plačane na podlagi Uredbe št. 2398/97, ne bile zakonsko dolgovane v smislu člena 236(1) Uredbe št. 2913/92 in bi jih carinski organi načeloma morali povrniti v skladu s to določbo, če so izpolnjeni pogoji, ki jim je podvržena taka povrnitev, kot so ti iz odstavka 2 omenjenega člena, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.

- 68 Poudariti je treba tudi to, da so le nacionalna sodišča pristojna za odločitev o povrnitvi zneskov, ki jih je nacionalni organ nezakonito prejel na podlagi predpisa Skupnosti, ki je bil kasneje razglašen za neveljavnega (glej v tem smislu sodbi z dne 30. maja 1989 v zadevi Roquette proti Komisiji, 20/88, Recueil, str. 1553, točka 14, in z dne 13. marca 1992 v zadevi Vreugdenhil proti Komisiji, C-282/90, Recueil, str. I-01937, točka 12).
- 69 V teh okoliščinah je treba na peto vprašanje odgovoriti, da ima uvoznik, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki je pri nacionalnem sodišču vložil tožbo proti odločbam, s katerimi se od njega zahteva plačilo protidampinških dajatev v skladu z Uredbo št. 2398/97, ki je bila s to sodbo razglašena za neveljavno, načeloma pravico sklicevati se na to neveljavnost v okviru spora o glavni stvari, da bi se mu povrnilo te dajatve v skladu s členom 236(1) Uredbe št. 2913/91.

Stroški

- 70 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Zaradi teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

- 1. Člen 1 Uredbe Sveta (ES) št. 2398/97 z dne 28. novembra 1997 o uvedbi dokončnih protidampinških dajatev na uvoz bombažnega posteljnega perila s poreklom iz Egipta, Indije in Pakistana ni veljaven, ker je Svet za določitev stopnje dampinga za izdelek, ki je predmet preiskave, uporabil metodo „nastavitev na ničlo“ negativnih stopenj dampinga za vsako vrsto zadevnih izdelkov.**
- 2. Uvoznik, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki je pri nacionalnem sodišču vložil tožbo proti odločbam, s katerimi se od njega zahteva plačilo protidampinških dajatev v skladu z Uredbo št. 2398/97, ki je bila s to sodbo razglašena za neveljavno, ima načeloma pravico sklicevati se na to neveljavnost v okviru spora o glavni stvari, da bi se mu povrnilo te dajatve v skladu s členom 236(1) Uredbe Sveta (ES) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992.**

Podpisi